DETAL
Agnieszka Witkowska

51-140 Wrocław, ul. W. Pola 31/2
tel.:+48 604 071 538, +48 512 306 195
www.detal.wroc.pl, biuro@detal.wroc.pl

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Kamienne detale elewacji frontowej kamienicy

Wrocław, pl. Uniwersytecki 15

AUTOR DOKUMENTACJI: mgr Agnieszka Witkowska
AUTOR FOTOGRAFII: mgr Agnieszka Witkowska

WROCŁAW, październik 2017

DZIEŁO KONSERWATORSKIE I DOKUMENTACJA CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania są kamienne detale elewacji frontowej kamienicy - portal wejścia, trzy komplety obramień okien parteru.

Właściciel obiektu - Uniwersytet Wrocławski

Lokalizacja – Wrocław, Pl. Uniwersytecki 15

Budynek wpisany do rejestru zabytków Miasta Wrocław pod nr A/2902/164 z dnia 15.02.1962 roku.

Materiał: Kute, profilowane bloki kamienia porowatego – jasny szary i ugrowo szary piaskowiec dolnośląski.

Portal w formie arkady na zdwojonych pilastrach spięty kluczem w osi łuku, zwieńczony prostym odcinkiem profilowanego gzymsu.
Pilastry ustawione na prostych kostkach cokołowych, między nimi osadzony próg granitowy.
Prostokątne otwory trzech okien parteru obramione prostymi blokami piaskowca z płytką ramą wzdłuż krawędzi zewnętrznych.
Powierzchnie kamienia nie pokryte warstwami dekoracyjnymi, eksponowany kamień naturalny, fakturowany nierównomiernie dłutem płaskim i szpicem (portal).

2. STAN ZACHOWANIA

Detale po widocznych pracach remontowo-konserwatorskich, w trakcie których wymieniono i/lub uzupełniono część elementów widocznych jako zróżnicowane pod względem formy i jakości zastosowanych kamieni prostokątne fleki.
Dokonano ponadto uzupełnień drobnych ubytków kamieniarki i spoinowania bloków portalu kitami na bazie zapraw mineralnych (cementowo-wapienne).
Obecnie powierzchnie są zabrudzone, nierównomiernie przebarwione osadami zanieczyszczeń atmosferycznych.
Bloki nadproży obramień okiennych spękane, w oknie skrajnej osi zachodniej widoczne wypełnienie zaprawą cementową.

Stan zachowania kamiennych elementów portalu jest bardzo zły. Mimo wielokrotnych napraw widoczne są liczne spękania i rozległe ubytki, głównie na trzonach pilastrów.
Znaczna ilość mniejszych ubytków występuje również w strefie arkady i zwieńczenia portalu. Krawędzie elementów .

3. PROGRAM KONSERWACJI

3.1. ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU KONSERWACJI

Celem prac konserwatorskich jest wzmocnienie osłabionej struktury obiektu, przywrócenie wartości estetycznych oraz zabezpieczenie go przed dalszym niszczeniem.
Zakłada się wykonanie wszystkich prac z zakresu profilaktyki konserwatorskiej oraz rekonstrukcję brakujących fragmentów (portal) możliwych do odtworzenia na podstawie wzorów na powtarzalnych partiach obiektu.

Uwaga – konserwację portalu wykonać na wszystkich powierzchniach, również tej od strony wnętrza obiektu. Część widocznych spękań i ubytków kamieni występuje w miejscach osadzenia zawiasów dla drzwi wejściowych.

3.2. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Wstępne oczyszczenie powierzchni z zabrudzeń powierzchniowych miękkimi szczotkami, pędzlami.
2. Dezynfekcja powierzchni skażonej mikrobiologicznie roztworem Lichenicydy.
3. Wzmocnienie wstępne widocznie osypujących się i osłabionych partii powierzchni preparatem krzemoorganicznym typu Steinfestiger OH o właściwościach wzmacniania struktury materiału i ostatecznych właściwościach hydrofilnych wzmacnianej powierzchni, np. Remmers – KSE 300.
4. Usunięcie wtórnych, niewłaściwych uzupełnień (spoiny między blokami kamieni, wypełnienia ubytków, w szczególności na ościeżach portalu),
5. Usunięcie kołków, haków, kabli – wykucie ręczne.
6. Ewentualny demontaż kraty nadświetla drzwi, ocena jakości połączeń kotew montażowych kraty w kamieniu.
7. Umycie powierzchni wodą lub parą wodną pod niewielkim ciśnieniem z zastosowaniem preparatów chemicznych, np. 4% roztwór HF, Fassadenreiniger-Paste (Remmers).
8. Doczyszczenie powierzchni z trudnousuwalnych nawarstwień o charakterze powłoki uszczelniającej – miejscowe powtórzenie zabiegu oczyszczania metodą chemiczną, ręczne szlifowanie tarczami ściernymi, odkucie dłutem itp. Nie uszkodzić faktury powierzchni elementów.
9. Usunięcie z powierzchni zabrudzeń powłok malarskich (punktowo w miejscach zabrudzeń) dobraną indywidualnie metodą chemiczną – pasty z rozpuszczalników organicznych i talku.
10. Odsolenie powierzchni metodą migracji soli do rozszerzonego środowiska (okłady z ligniny i wody demineralizowanej).
11. Założenie okładów zmydlających oraz służących odplamieniu przebarwionych powierzchni piaskowca – środki chemiczne wytypowane po ustaleniu charakteru wyplamień i przebarwień powierzchni.
12. Klejenie pęknięć kamienia metodą iniekcji niskolepką żywicą epoksydową lub zagęszczonym klejem epoksydowym. W razie potrzeby klejenie wzmocnić prętami ze stali nierdzewnej.
13. Uzupełnienie kamienia flekami kamiennymi z piaskowca dostosowanego pod względem właściwości i wyglądu do piaskowca w miejscu uzupełnienia. Fleki kamienne proponuje się zastosować w prawym, końcowym odcinku gzymsu zwieńczenia portalu, kostkach cokołowych podstawy pilastrów. Ostateczną decyzję o zakresie stosowania fleków kamiennych należy podjąć po oczyszczeniu obiektu z nawarstwień w trybie nadzoru konserwatorskiego.

14. Uzupełnienie ubytków kamienia barwionymi w masie pigmentami mineralnymi kitami na bazie białego cementu, wapna i piasku szklarskiego. Nie szpachlować drobnych ubytków i zarysowanych powierzchni, których obecność nie zniekształca ogólnego odbioru obiektu i nie stwarza warunków sprzyjających gromadzeniu się wody i zanieczyszczeń atmosferycznych. Dostosować skład kitów do właściwości fizykochemicznych i optycznych uzupełnianego kamienia.
15. Uzupełnienie ubytków spoin zaprawą cementowo-wapienną o właściwościach maksymalnie zbliżonych do spoin oryginalnych w kolorystyce uzupełnianych bloków piaskowca.
16. Miejscowe scalenie kolorystyczne najbardziej rażących przebarwień powierzchni kamienia oraz widocznych uzupełnień.

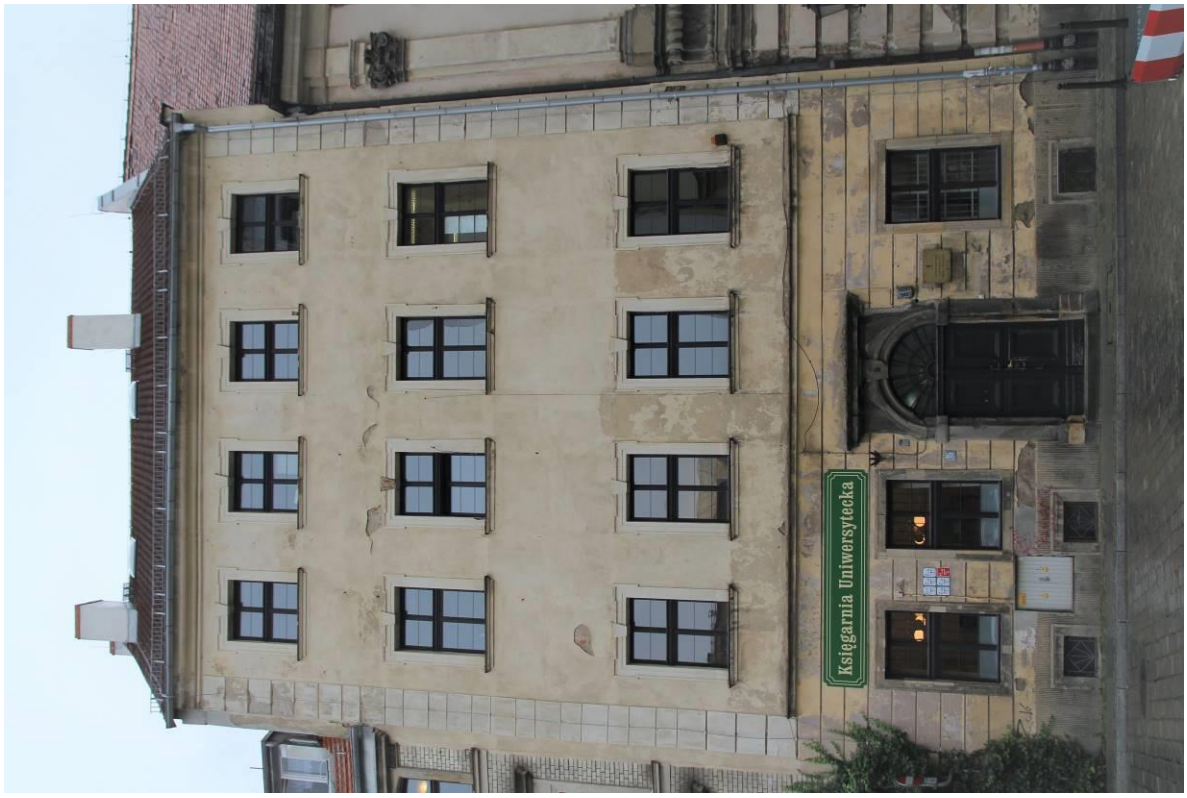

FOT. 1 - Elewacja frontowa – widok ogólny.
←

FOT. 2 - Elewacja frontowa, parter – fragment.

FOT. 3 - Elewacja frontowa, fragment – obramienia okienne na poziomie II kondygnacji elewacji. Parapety kamienne (piaskowiec) pokryte warstwami farb elewacyjnych.

FOT. 4 - Elewacja frontowa, II kondygnacja, fragment – powierzchnia piaskowca w miejscu pobrania próbki (parapet okna, 2.oś od zachodu).

FOT. 5 - Elewacja frontowa, fragment – obramienie okna parteru, oś 1.od wschodu, widok ogólny. ←

FOT. 6 - Elewacja frontowa, fragment – obramienie okna parteru, oś 2.od wschodu, widok ogólny. ←

←

FOT. 7, 8 - Elewacja frontowa, fragment – obramienie okna parteru, oś 1.od zachodu, widok ogólny i fragment nadproża.

FOT. 9 - Elewacja frontowa– obramienie okna parteru, oś 1.od zachodu, fragment

FOT. 10 - Elewacja frontowa, fragment – portal wejścia, widok ogólny.
←

FOT. 11, 12 - Elewacja frontowa, portal wejścia zwieńczenie – widok ogólny i fragment.

FOT. 13, 14 - Elewacja frontowa, portal – gzyms wieńczący, widok ogólny i fragment – uszkodzenia mechaniczne, korozja biologiczna powierzchni.

←

FOT. 15, 16 - Elewacja frontowa, portal – fragment w strefie nadświetla drzwi.
←

FOT. 17 - Elewacja frontowa, portal – uzupełnienia wtórne spękanego prawego ościeża .
←

FOT. 18 - Elewacja frontowa, portal – uszkodzenia podstawy prawego ościeża.
←

FOT. 19 - Elewacja frontowa, portal – ubytki na elementach lewego ościeża .
←

FOT. 20 - Elewacja frontowa, portal – ubytek w miejscu osadzenia zawiasu dolnego drzwi.